

Expertiza Codului penal al Republicii Moldova

De Mariavaleria del Tufo, profesor de drept penal, Universitatea din Napoli II, Italia

R spunzând invita iei Secretariatului Consiliului Europei, am avut onoarea s examinez propunerile de modific ri ale Codului penal al Republicii Moldova.

Împreun cu dl Vincent Coussirat-Coustere, profesor la Universitatea Lille II, am avut privilegiul de a preg ti un raport cu privire la proiectul Codului penal moldav i de a fi avut o întâlnire cu exper ii moldoveni pe 20 i 21 mai la Chi in u. În urma discu iilor care au avut loc cu această ocazie, am prezentat un raport consolidat, cu privire la Partea general i la Partea special a proiectului codului, care constituia o sintez a celor dou rapoarte preliminare i a discu iilor care au avut loc la Chi in u. Mai multe idei dintre cele care au r sunat în timpul acestor întâlniri au fost luate în considerare la elaborarea Codului.

În prezentul raport se examineaz în primul rând modific rile care au fost aduse succesiv textului, dar i unele aspecte ale altor prevederi care ar putea fi îmbun t ite.

PARTEA GENERAL

Capitolul I – Codul penal i principiile aplic rii lui

Articolul 3: ar fi de dorit ca principiul legalit ii s fie extins, în mod expres, i la m surile de siguran .

Articolul 4.2: afirma ia nu are destul for . Dacă s-ar exclude prima fraz din alineatul 2, prevederea ar c p ta mai mult vigoare.

Articolul 10.2: ar trebui ad ugate urm toarele: *legea penal care ridic la rang de infrac iune penal un fapt neincriminat anterior, care în spre te pedeapsa etc.*

Articolul 11.3: expresiile *interesele Republicii Moldova, pacea i securitatea omenirii* sunt prea vagi. În locul acestora, s-ar putea indica articolele aplicabile. Participiul *condamna i* ar putea fi înlocuit cu participiul *judeca i*.

Articolul 11.4: prevederea nu- i are locul s u aici i necesit un articol aparte.

Articolul 11.7: această prevedere se refer la valoarea hot rârilor str ine cu *efecte specifice*. Acest lucru ar trebui specificat de la început.

Articolul 12.2: prevederea este foarte confuz , iar *ratio* de politic criminal nu este clar.

Articolul 13: ar mai fi de gândit în privin a interdic iei de extr dare a cet enilor, Tendin a actual este alta. În orice caz, dac se p streaz aceasta op iune, ar trebui s se introduc obliga ia ca dosarul s fie transmis autorit ilor competente, la cererea statului reclamant, în conformitate cu art. 6.2 al Conven iei europene de extr dare.

Articolul 13 ar trebui de asemenea s fie completat cu condi ii suplimentare. Nu se spune nimic despre extr darea în cazul infrac iunilor pasibile de pedeapsa cu moartea. Întru respectarea Protocolului 13 al CEDO i în corespundere cu filozofia Consiliului Europei la acest subiect, cea mai bun solu ie ar fi s se introduc interdic ia absolut de extr dare: *extr darea nu este posibil în cazul infrac iunilor care se pedepsesc cu moartea*. În afar de aceasta, ar trebui s se prevad imposibilitatea extr d rii atunci când exist riscul unui r u tratament sau al unui proces

inechitabil. De asemenea, ar fi necesar să se introducă clauza nediscriminării și să fie stipulat, tot aici, ca regulă generală, principiul *aut dedere aut judicare*, cel puțin în cererea statului reclamant.

Capitolul II – Infracțiunea

Articolul 14: ar trebui să se dea o definiție expresiei *lipsit de importanță*. Art. 14 din codul penal sloven ar putea fi luat drept model.

Articolul 16: nu cred că este necesar să se modifice articolul, contrar celor indicate.

Articolul 21.1: nu văd necesitatea modificării articolului, contrar celor indicate. Rămâne de precizat care sunt persoanele juridice care pot fi trase la răspundere (de exemplu, statul).

Articolul 21.2.c: expresia *daune în proporții considerabile* este prea vagă.

Articolul 21.3: precizarea este utilă.

Articolele 26-27: mi-am expus deja opinia în privința fazei de pregătire, despre care este vorba în articolul 26, subliniind că prevederea este prea vagă pentru a-i permite subiectului să-și dea seama *ex ante* dacă este sau nu pe cale de a comite o infracțiune prevăzută de lege. În asemenea cazuri, principiul legalității pare să fie încălcat, *sub specie* de previzibilitate, în raport cu jurisprudența Curții europene a drepturilor omului la articolul 7 al Convenției. În articolul 27, care definește infracțiunea de tentativă, lipsește orice element obiectiv.

Capitolul III – Cauzele care influențează caracterul penal al faptei

Articolul 36: în acest articol ar trebui introdusă ideea că atacul împotriva agresorului este justificat dacă există proporționalitate între apărare și agresiune. Această noțiune există în proiect, în articolul 37.5 și nu în eleg de ce a hotărât legiuitorul să o excludă. În plus, să ne amintim că, în lumina articolului 2.2 al CEDO, moartea agresorului nu se justifică decât dacă a fost *absolut necesară*. Ar trebui să se facă referință la atacul injust. Expresia *interes public* este prea vagă. Alineatul 3 (modificat) precizează în mod satisfăcător ceea ce fusese prevăzută în vechiul articol 37.4 și poate fi acceptat.

Articolul 37: și aici trebuie precizată ideea proporționalității mijloacelor folosite în vederea arestului, precum și imposibilitatea de a recurge la mijloace mai puțin agresive.

Articolul 38: cu referință la infracțiunea de pericol, ar trebui să se precizeze că acesta nu trebuie să fi fost creat direct de persoana care acționează în stare de necesitate.

Capitolul IV – Participația

Articolele au suferit modificări importante, și totuși ar trebui inserat un articol în care să se stipuleze necesitatea existenței unui raport de cauzalitate între fiecare contribuție și executarea infracțiunii.

Capitolul V – Răspunderea penală

Articolul 50: răspunderea penală *nu este condamnarea publică ... a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit*, dar poate antrena o asemenea condamnare. Ce vrea să însemne, tot aici, că această condamnare poate fi precedată de măsură de constrângere?

Într-un sistem cu legalitate formală, în care infracțiunile sunt fondate, natural, pe sârăirea unor fapte prejudiciabile, am îndoieli în privința utilității prevederilor din art.51.

Capitolul VI – Liberarea de răspundere penală

Articolul 54.1: ce li se întâmplă minorilor de 18 ani care au comis deja o infracțiune?

Articolul 58 (modificat): regăsim aici o prevedere similară cu cea din alte coduri din țările din Est. Pentru un jurist din Occident, noțiunea de *schimbare de situație* nu este clară și respectarea principiului legalității pare compromis.

Articolul 59: condițiile suspendării sunt aceleași ca și în articolul 90 sau este vorba despre o suspendare necondiționată?

Articolul 64.7: introducerea acestui alineat este binevenită.

Articolul 60.6: nu judecătorul, ci legea ar trebui să decidă când se aplică și când nu se aplică prescripția cu privire la autorul unei infracțiuni deosebit de grave.

Articolul 67: dacă pedeapsa cu munca în folosul comunității nu se poate aplica unor categorii de persoane, printre care cele menționate în alineatul 4, ce pedepse se vor aplica acestor persoane în cazurile prevăzute de articolul 64.7?

Articolul 71: faptul că femeilor nu li se aplică pedeapsa cu închisoarea pe viață reprezintă o discriminare fără bază juridică. Mă întreb dacă în sistem există vreo posibilitate de reducere a pedepsei pe viață, indiferent în ce măsură. O asemenea abordare ar fi în concordanță cu modul de aplicare a pedepsei cu închisoarea pe viață în mai multe sisteme europene.

Capitolul VIII – Individualizarea pedepselor

Articolul 76: pentru o mai bună structură a articolului, ar fi mai bine ca circumstanțele care nu se referă direct la fapte, cum ar fi, de exemplu, existența copiilor minori în familia vinovatului, să fie regrupate într-un alt articol. Tot din punctul de vedere al unei organizări mai bune, nu are sens să se facă o clasificare a circumstanțelor atenuante din moment ce la sfârșit este prevăzut că judecătorul poate lua în considerare *alte împrejurări*. Ar fi mai bine să se spună într-un articol aparte că judecătorul, independent de circumstanțele prevăzute de articolul 76, poate lua în considerare alte circumstanțe care, în opinia sa, justifică o atenuare a pedepsei.

Articolul 80: ar fi mai bine ca acest articol să fie completat cu o prevedere care ia în considerare și despăgubirea victimelor. În orice caz, aici nu e clar dacă este vorba despre procedura de mediere, prin urmare, de un acord între autor și victimă, sau despre aplicarea unei tranzacții, adică a unui acord între judecător și delincvent.

Articolul 81: pedepsele sunt foarte severe, mai ales că se consideră că aceste două figuri (participarea și tentativa) sunt axate pe elemente cu caracter subiectiv.

Articolul 84: ca și în cazul altor coduri din Est, codul moldovenesc nu aplică principiul legalității în cazul concursului de infracțiuni. Astfel, judecătorul este liber să decidă dacă o pedeapsă va fi absorbită de alta, adică dacă se va aplica pedeapsa prevăzută pentru o singură infracțiune, sau dacă pedepsele prevăzute pentru fiecare infracțiune vor fi cumulate. El are deci o putere discreționară care pare prea mare în raport cu dreptul recunoscut oricui de Curtea europeană a drepturilor omului de a putea să prevadă consecințele juridice ale actelor sale.

Capitolul IX – Liberarea de pedeapsă

Articolul 90: faptul că suspendarea sau eliberarea condiționat înainte de termen sunt subordonate reparării integrale a prejudiciului cauzat creează o discriminare inacceptabilă între delincvenții boghi și cei săraci. Trebuie găsit un mecanism care să-i permită să beneficieze de aceste măsuri și celui care nu este în stare să repare integral prejudiciul cauzat din cauza situației sale economice. De altfel, această filozofie este deja prezentă în articolul 64.7.

Capitolul X – Măsurile de siguranță

Articolul 105: acum, articolul este formulat corect. Totuși, ar mai trebui introdusă o clauză de apărare care ar interzice expulzarea dacă există motive de a crede că persoana expulzată va fi supusă torturii sau altor tratamente inumane sau degradante.

Capitolul XI – Cauzele care înfundă răspunderea penală sau consecințele condamnărilor

Articolul 109: în proiectul codului, împiedicarea (reconcilierea) era inserată în capitolul cu privire la liberarea de răspundere penală. Din punct de vedere sistematic, deplasarea în acest capitol nu pare a fi rezonabilă. În orice caz, articolul a fost modificat și scurțat și nici conținutul suficient indică în privința aplicabilității sale. Este vorba despre o procedură de mediere? E nevoie de explicații.

Capitolul XII – Calificarea infracțiunii

Articolul 117: cred că, în noua sa redacție, articolul este mai neclar decât cel din proiect.

Capitolul XIII – Semnificația unor termeni și expresii în legea penală

Articolul 118: ar trebui să se precizeze cine hotărâte că o informație constituie secret de stat.

PARTEA SPECIALĂ

Capitolul I – Infracțiuni împotriva pacii și a securității omnilor, infracțiuni de război

Art. 135: cred că, în spiritul Convenției cu privire la Genocid și al Statutului de la Roma, prevederea ar putea fi formulată mai degrabă în felul următor: *crima de genocid este faptul de a comite unul din următoarele acte în vederea executării unui plan îndreptat spre distrugerea totală sau parțială a unui grup național, etnic, rasial sau religios: a) ...*

Art. 137: cea mai mare parte a incriminărilor sunt făcute în conformitate cu indicațiile Convenției de la Geneva și cu art. 8 din Statutul de la Roma, dar anumite lacune trebuie înlăturate. Lipsă este incriminarea cu privire la crimele împotriva umanității, conform art. 7 al Statutului.

Art. 142: conținutul articolului nu a fost modificat. Totuși există rezerve în privința aptitudinii articolului de a asigura îndeplinirea obligațiilor internaționale ale Moldovei.

înând cont de gravitatea crimelor și de modalitatea acestora, și persoanele juridice ar putea fi trase la răspundere.

Capitolul II – Infracțiuni contra vieții și integrității persoanei

Art. 145: ar trebui să se explice mai bine conduita la care se face referire și, în loc de *omor*, să se zică cauzarea morții unei persoane.

Art. 160: există vreo lege internă care stabilește condițiile pentru sterilizare?

Art.163: să se înțeleagă că faptul constituie o infracțiune doar în cazul în care persoana era obligată să îngrijească de victimă? Ar fi mai bine, în situația dată, să se prevadă obligația de a interveni pentru oricine dă peste o persoană în pericol de moarte etc. În redacția sa actuală, articolul nu are un câmp de aplicare suficient.

Capitolul III – Infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei

Art. 164: noțiunea de *răpire* ar trebui definită. La alineatul 2, lit.c, ar fi mai bine să se scrie a unei femei despre care delinventul tie c este înșărcinat (cu bună-tiință asupra unei femei înșărcinate) în loc de *a unei femei înșărcinate*.

Art. 165.2.c): și de această dată, sintagma *a unei femei înșărcinate* ar trebui înlocuită cu a unei femei despre care delinventul tie c este înșărcinat.

Art. 170: din moment ce calomnierea autorului atrage condamnarea, nu ar fi mai indicat să se prevadă o circumstanță agravantă?

În orice caz, este necesar să se precizeze noțiunea de *urme grave*. Dacă noțiunea reiese din art.126, acest lucru ar trebui indicat, iar limbajul ar trebui uniformizat (în textul francez, sunt folosite expresii diferite, care ar putea da naștere unor confuzii).

Capitolul IV – Infracțiuni cu privire la viața sexuală

Articolele 171-172: doar dacă legiuitorul nu se referă în articolul 171 la actul sexual ca penetrare (dacă da, atunci acest lucru trebuie indicat), nu are sens ca acțiunile descrise în art. 171 și 172 să fie abordate în două articole diferite. Dacă totuși este vorba despre fapte diferite (penetrare/alte acte sexuale) și cele două ipoteze pot fi menținute, rămâne de vădit dacă este oportun să se prevadă aceleași pedepse. În orice caz, adjectivul *lesbian* ar trebui omis din art. 172, deoarece această noțiune se cuprinde în adjectivul *homosexual* (această remarcă pentru art. 173 și 174). Totuși, mai bine ar fi să se scoată de tot adjectivul *homosexual* și să se vorbească doar de alte acte de ordin sexual (evident, indiferent dacă actul a fost comis față de o persoană de același sex sau de sex opus).

Art. 175: noțiunea de *acțiuni perverse* nu este specificată.

Capitolul V – Infracțiuni contra drepturilor politice, de muncă și altor drepturi constituționale ale cetățenilor

Art. 176: acest articol necesită explicații mai ample, dată fiind că incriminarea unei generale și generice *încălțării drepturilor și libertăților garantate de Constituție și de alte legi*, chiar cu precizarea că ea trebuie să se bazeze pe discriminare, nu reușește să asigure în alegerea exactă a

tipului de conduită interzis și contravine principiului legalității, sub aspectul previzibilității, confirmat în art. 7 al CEDO.

Art. 177: nici de această dată, din conținutul articolului nu se poate deduce cu certitudine tipul de conduită interzis, deoarece nu este clar care sunt informațiile, ocrotite de lege, despre viaa personală care constituie secret personal sau familial al altei persoane.

Art. 185: acțiunile incriminate în acest articol diferă foarte mult unele de altele. Incriminarea se poate justifica în cazul *cauzării de daune suntuoase cetățenilor*; ea ar putea fi de asemenea corectă dacă persoana cauzează alte atentate la persoană sau la drepturile acesteia, cu condiția ca acțiunile să fie descrise mai bine de legiuitor. În schimb, incriminarea unei persoane care determină cetățenii să nu participe la viaa obișnuită sau să nu îndeplinească îndatoririle obișnuite nu este admisibilă. Aceste acțiuni nu necesită intervenirea dreptului penal, iar libertatea religiei, apărută de articolul 9 al CEDO nu poate fi restrânsă în asemenea cazuri (vezi art. 9.2 al CEDO).

Capitolul VI – Infracțiuni contra patrimoniului

Art. 189.4: e prea mare diferența dintre pedeapsa minimă și cea maximă.

Art. 195: expresia *însoțirea în proporții mari a bunurilor* nu constituie o descriere exactă și clară a acțiunii criminale.

Art. 196: prejudiciul material ar trebui cuantificat.

Art. 198: în mai multe sisteme juridice, deteriorarea bunurilor din imprudență este de dreptul civil.

Capitolul VII – Infracțiuni contra familiei și minorilor

Art. 201: pare exagerat să se extindă incriminarea și la alte acțiuni sexuale decât raportul sexual.

Capitolul VIII – Infracțiuni contra sântității publice și conviețuirii sociale

Art. 213: este vorba despre o prevedere foarte eficace, dar pedeapsa trebuie diminuată față de pedeapsa pentru omor din imprudență. O astfel de prevedere este utilă întrucât, dacă pe de o parte este dificil să se stabilească raportul de cauzalitate dintre acțiunile nelegitime ale medicului și moartea sau vătămarea gravă a sântității pacientului, pe de altă parte, este oportun ca neglijența medicului să fie pedepsită. Totuși, ar fi lipsit de sens să se stabilească o pedeapsă mai severă decât cea pentru omor din imprudență, acest lucru fiind în contradicție chiar cu rațiunea articolului 213. În orice caz, pedeapsa ar trebui să fie minoră: de exemplu, de 2 ani maximum.

Art. 216: nu ar fi de prisos să se introducă un articol nou sau să se adauge un alineat la art. 216 pentru a pedepsi un fenomen specific – care capătă o răspândire din ce în ce mai mare – acela de a comercializa medicamente contrafăcute sau cu termenul de valabilitate expirat, oricare ar fi prejudiciul cauzat.

Art. 217: de ce să fie pedepsită *nimicirea substanțelor narcotice sau psihotrope etc.?*

Capitolul IX – Infracțiuni ecologice

Art. 223: textul este foarte vag, mai ales la literele a), b) și d).

Art. 224.1: o dat în plus, este prea vag să fie pedepsit încălcarea regulilor de precauție *dacă acest fapt cauzează daune esențiale sănătății populației sau mediul înconjurător*.

Capitolul X – Infracțiuni economice

Art. 237: sensul articolului nu este prea clar atunci când e vorba despre faptul că mijloacele de plată nu reprezintă valută străină sau titluri de valoare.

Art. 241.1: ar trebui precizat noțiunea de profit în proporții mari.

Art. 257: s-ar putea prevedea o circumstanță agravantă în raport cu alineatele 1 și 2, în cazul în care ar rezulta vreunul dintre faptele indicate la literele a) – d), al. 3.

Capitolul XI – Infracțiuni în domeniul informaticii

Ar fi util ca legiuitorul moldavească să vadă infracțiunile stabilite de Convenția cu privire la infracțiunile din domeniul informaticii a Consiliului European.

Capitolul XII – Infracțiuni în materie de transporturi

Art. 266: ar trebui prevăzută o pedeapsă pentru orice persoană care dispăre de la locul faptei după ce a provocat un accident, indiferent de cauza accidentului.

Capitolul XIII – Infracțiuni contra securității publice și a ordinii publice

Art. 287: fraza care conține expresia *lipsa vdit de respect față de societate* trebuie eliminată deoarece nu amplifică deloc gravitatea faptei, ci exprimă mai degrabă opinia autorului care însă nu poate fi sancționată de dreptul penal. Simplul fapt de a opune rezistență unui reprezentant al puterii sau unei alte persoane nu poate fi pedepsit: incriminarea ar fi justificată doar dacă rezistența îmbracă forma unor acțiuni violente sau amenințări. Incriminarea acțiunilor de un deosebit *cinism și obrăznicie* nu este admisibilă, cu excepția cazului când asemenea acțiuni prejudiciază un interes apărut.

Capitolul XIV – Infracțiuni contra justiției

Art. 316: textul nu este clar.

Art. 322: termenul *medicamente* este traducerea exactă a termenului din română ?

Capitolul XV – Infracțiuni comise de persoane cu funcții de răspundere

Art. 324.1: ar trebui să se precizeze la ce fel de acțiuni se face referire prin verbul *pretinde*.

Art. 324.2.d) și 3.d): ar trebui să se specifice ce reprezintă o acțiune în proporții mari și în proporții deosebit de mari.

Art. 325.1: nu este clar raportul dintre pedepsele prevăzute pentru coruperea pasivă și cele pentru coruperea activă. Că infracțiunea de corupere activă se pedepsește cu termenul minim de închisoare, e lesne de înțeles, dar stabilirea unei amenzi majore este greu de explicat.

Observațiile cu privire la necesitatea de a preciza sintagmele *propor ii mari* și *deosebit de mari* sunt valabile și pentru aceste articole.

Art. 326.2.c) și 3.a): lipsește precizia când este vorba despre *bunuri* și *avantaje în propor ii mari* și *deosebit de mari*.

Art. 327.1: aceeași lipsă de precizie nu permite să se înțeleagă în ce caz faptele au cauzat *un prejudiciu considerabil intereselor publice*.

Art. 328.1: ar fi cazul să se precizeze noțiunea de *urmi grave*, dar să se vadă observațiile sub art.170.

Art. 328.1: vezi remarca la art. 327.

Art. 328.1.b): *urmi grave*: aceeași remarcă ca și la art. 328.3.

Art. 330.2.b): a se preciza sintagma *în propor ii mari*.

Art. 331.1: vezi remarca la art. 327.

Art. 331.1.b): *urmi grave*: aceeași remarcă ca și la art. 328.3.

Capitolul XVI – Infracțiuni sârșite de persoanele care gestionează organizațiile comerciale, obștești sau alte organizații nestatale

Art. 333.2.d): a se preciza sintagma *în propor ii mari*.

Art. 334.2.c): a se preciza sintagma *în propor ii mari*.

Art. 335.1: din cauza impreciziei, este greu să-și dai seama în ce caz se consideră că faptele au cauzat *daune considerabile* intereselor publice.

Art. 335.3.b): *urmi grave*: aceeași remarcă ca și la art. 328.3.

Art. 336.1: aceeași remarcă ca și pentru art. 335.1.

Art. 336.3.b): *urmi grave*: aceeași remarcă ca și la art. 328.3.

Capitolul XVII – Infracțiuni contra autorităților publice și a securității de stat

Art. 339.2.c): *urmi grave*: aceeași remarcă ca și la art. 328.3.

Art. 341: acest articol trebuie citit cu foarte mult atenție, deoarece linia de demarcație dintre infracțiune și libera manifestare a gândirii este în acest caz extrem de delicată, iar aplicarea greșită a articolului în cauză ar putea conduce la încălcarea art.10 a CEDO.

Art.343: pentru a nu anticipa și a nu incrimina anumite fapte la etapa când caracterul infracțional încă nu s-a materializat, nu ar trebui să se vorbească despre fapte *îndreptate spre*, ci mai degrabă despre fapte *în stare (care pot) să provoace*.

Art. 344.2: *urmi grave*: aceeași remarcă ca și la art. 328.3.

Art. 354.2: *urm ri grave*: aceea i remarc ca i la art. 328.3.

Art. 346: ar fi mai indicat s se vorbeasc despre fapte *care pot (care ar putea)*, i nu doar *sunt îndreptate*, pentru a sublinia caracterul ofensiv al ac iunii în sine. Doar a a s-ar putea justifica o limitare a drepturilor stabilite de art.10 al CEDO.

Art.348: este necesar s se precizeze sintagma *daune considerabile aduse intereselor publice*.

Art. 349.2.d): a se preciza expresia *urm ri grave*.

Art. 350.1: ar fi util s se defineasc mai bine persoanele protejate: de exemplu, cine sunt ceilal i lucr tori din organele afacerilor interne?

Art. 352.1: este necesar s se precizeze sintagma *daune în propor ii mari* aduse intereselor statului.

Art. 352.2.d): sintagma *violen nepericuloas pentru via sau s n tate* este neclar : dac îns este exact cum se scrie, de ce s fie m rit pedeapsa?

Art. 352.2.e): *urm ri grave*: aceea i remarc ca i la art. 328.3.

În general, întregul articol ar trebui definit mai bine, pentru c , a a cum este formulat, nu este decât asocierea complex a unor expresii foarte generice.

Art. 357.1: exist în dreptul moldovenesc o reglementare a grevei i este cu adev rat simplu s se determine c o grev este ilegal ?

Art. 357.2: ce se în elege prin *forme speciale de administrare*?

Art. 358.1 i 2: ar trebui s se adauge, cel pu in, adjectivul *violente* la *ac iuni de grup*.

Art. 360.1: nu ar trebui s se vorbeasc despre *motive josnice* pentru a nu se confunda planul dreptului cu cel al eticii.

Articolul 361.2.c): este necesar s se precizeze sintagma *daune în propor ii mari aduse intereselor statului*.

Capitolul XVIII – Infrac iuni militare

Art. 371.5: ar fi bine s se precizeze ce se în elege prin *conkurs de împrejur ri grele*. Chiar dac avem aici o prevedere favorabil autorului – deci respectarea absolut a principiului legalit ii nu este necesar – dac legiuitorul recurge la o formulare atât de vag , exist riscul s fie înc lcat principiul uniformit ii, întrucât judec torului i se rezerv o marj de apreciere prea discre ionar în evaluarea situa iei de fapt.

Articolele 364.2.b) i 4.a); 365.2.c); 369.3.e); 370.2; 373.2.c); 374.2; 275.2; 383; 384; 391: aceste articole prezint toate aceea i problem : necesitatea de a preciza no iunea de *urm ri grave*. A se vedea remarca la art. 328.3.